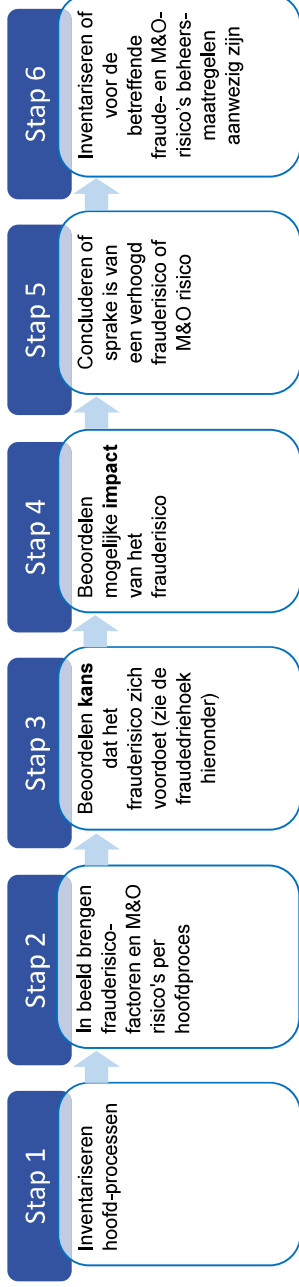
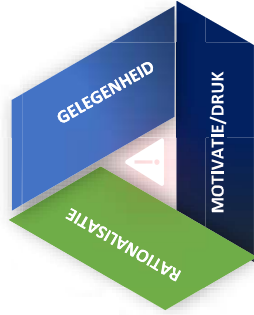

Algemene inleiding

Het inventariseren van frauderisico's kent een logisch proces. Zo wordt eerst inzichtelijk gemaakt welke hoofdprocessen de gemeente/SWO heeft, vervolgens welk frauderisicofactoren aanwezig zijn voor deze processen en tot slot of deze frauderisicofactoren leiden tot frauderisico's. Onderstaand is dit schematisch weergegeven:

Voor de beoordeling van de waarschijnlijkheid beoordelen we de frauderisico's langs de 3 zijden van de frauderisicohoek:

Rationalisatie: Kan iemand voor zichzelf rechtvaardigen dat hij/zij fraude pleegt? Bijvoorbeeld omdat hij/zij vindt dat de beloning voor de werkzaamheden onvoldoende is? Of omdat de gemeente/SWO het toch niet mist?

Gelegenheid: Hierbij gaat het om de vraag: hoe gemakkelijk is het om fraude te plegen? Voor mensen die nooit in aanraking komen met de geldstroom in de gemeente/SWO is het frauderen met geld (of het plegen van diefstal uit de 'kas') moeilijker dan voor iemand wiens dagtaak het is om de geldstroom te beheren. En hoe gemakkelijk is het voor iemand een ongebruikte laptop of telefoon te vervreemden?

Motivatie: Vrijwel iedereen staat soms onder druk of komt weleens in de verleiding iets te doen wat niet mag. De druk om een doelstelling te behalen kan sterk toenemen, zeker wanneer persoonlijke inkomens of gratificaties afhankelijk zijn van het halen van deze doelen. Ook privoemstandigheden kunnen de druk vergroten. Omstandigheden als ziekte, verslaving, schulden, of het hebben van (buitenechtelijke) relaties kunnen van grote invloed zijn op iemands gemoedstoestand.

Totaaloverzicht frauderisico's

Proces <i>(Inkjes/jaar/tafelbladen per proces)</i>	Aantal frauderisicofactoren	Aantal significante frauderisico's	Hoogeveen	De Wolden	SWO
Algemene risico's	11	1	•	•	•
Belastingen (OZB/Afvalstoffenheffing/Ri)	12	0	•	•	
Overige belastingen	6	0	•	•	
Ontvangen subsidies en bijdragen	3	1	•	•	
Huren en pachten	3	0	•	•	
Partkeerobrensten	3	0	•	•	
Burgerrzaken	2	0	•	•	
Inkoop en aanbesteding	5	1	•	•	•
Leerlingenvervoer	1	0	•	•	
Wabo - bouwleges	3	0	•	•	
Inkomensoverdrachten	1	0	•	•	
Salarissen	4	0	•	•	•
Grondexploitatie	4	2	•	•	
Jeugd en Wmo	2	0	•	•	

Participatiewet	2	0	•	•	•
Gemeentewet	3	0	•	•	•
Treasury	3	0	•	•	•
Totaal	68	5			•

De volgende individuele risico's zijn te onderkennen (kopieer deze uit de tabbladen hierna):

Proces	Frauderisicofactor	Omvang	Waarschijnlijkheid	Reikwijdte risico	Relevante bewering	Bruto Risico Significant frauderisico?	Aanwezige beheersmaatregelen	Netto risico Significant frauderisico?
Algemeen	Doorbreking van de interne beheersing door het management (Controlestandaard 240) 1b: doorbreking van interne beheersing door gemandateerden (geautoriseerden)	Hoog	Hoog	Jaarrekening als geheel	Juistheid, Rechtmatigheid	Ja	We hebben waar nodig in processen beheersmaatregelen, zoals het vier ogen principe, ingericht. Vanuit de audit is daarop toezicht. De onafhankelijke rol van control en audit is in het controlstatuut geborgd. Daarnaast kennen we de klokkenluidersregeling	Ja
Ontvangen subsidies en bijdragen	Het risico dat subsidievoorwaarden niet worden nageleefd en/of subsidies onrechtmatig worden gedeclareerd.	Hoog	Middel	Specifieke transacties	Juistheid, Rechtmatigheid	Ja	De verantwoording van de subsidies gebeurd altijd door een inhoudelijk deskundige en een financieel adviseur. Hierdoor is er in de basis sprake van functiescheiding.	Nee
Inkopen en aanbestedingen	Het risico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan bevriende partij mogelijk te maken.	Hoog	Hoog	Transacties	Rechtmatigheid	Ja	Op basis van aanbestedingsbeleid is ingeregeld dat bij opdrachten boven de € 50.000 een inkoopstartformulier verplicht (ISF) is. In het ISF moeten bij meervoudig onderhandse aanbestedingen altijd 3-5 aannemers opgegeven worden die uitgenodigd worden voor een offerte. Dit wordt echter niet afgedwongen in het proces. Daarnaast is geen check of de procedure of ISF is gelopen. een verdere beheersmaatregel is het vergroten van de kennis van aanbestedingswetgeving om onbedoelde fouten te voorkomen.	Ja
Grondverkoop	Het risico dat de mogelijke verwachte verliezen op onderhandenwerk posities (bestaat uit grex en overige majeure projecten) niet tijdig zichtbaar worden gemaakt door het verschuiven van kosten van verlieslatende projecten naar winstgevende projecten.	Hoog	Hoog	Jaarrekeningpost	Juistheid, Bestaan/voorkomen, Rechtmatigheid	Ja	De onafhankelijke toets op het BBV wordt uitgevoerd door de controller grondexploitatie.	Nee
Grondverkoop	Het risico dat het verkopen van grond/grondposities niet onafhankelijk plaatsvindt of dat een schijn van afhankelijkheid ontstaat.	Middel	Hoog	Jaarrekeningpost	Volledigheid, Afgrenzing	Ja	De jaarlijkse actualisatie van de grondprijzennota en het laten vaststellen van afwijkingen hierop borgt de marktconformiteit. Ook worden er taxaties gemaakt. De controller grondexploitatie controleert of de verkopen conform grondprijzennotitie zijn, indien niet of er een collegebesluit aan ten grondslag ligt.	Nee

Totaaloverzicht M&O risico's

Naast de frauderisico's is in deze risicoanalyse tevens de inventarisatie van M&O risico's opgenomen. Deze risico's kunnen te maken hebben met fraude (waar het om misbruik gaat) en kunnen ook niet relevant zijn voor rechtmatigheid (oneigenlijk gebruik is niet onrechtmatig). Om die reden is vanuit de processen waar sprake is van een 'extern initiatief' zoals een aanvraag geïnventariseerd of sprake van risico's op misbruik of oneigenlijk gebruik. Onderstaand hebben we een samenvatting opgenomen van de bruto en netto geïdentificeerde risico's:

Proces	Aantal bruto risico's		Netto risico	
	Laag	Hoog	Middel	Hoog
Omgevingsvergunningen	3	0	0	0
Subsidieverstrekingen	1	0	0	0
Treasury	1	0	0	0
Salarissen	1	0	0	0
Inkoop en aanbesteding	3	1	1	0
Grondexploitatie - grondverkopen	1	1	1	0
Participatie	1	1	1	0
Totaal	11	3	8	0

Zie voor het totaaloverzicht van de M&O risico's:

M&O

	Frauderisicofactoren	M&O risico's
Algemene risico's	11	
Belastingen (OZB/Afvalstoffenheffing/RI)	12	
Overige belastingen	6	
Ontvangen subsidies en bijdragen	3	
Huren en pachten	3	
Parkeeropbrengsten	3	
Burgerzaken	2	
Inkoop en aanbesteding	5	3
Leerlingenvervoer	1	
Wabo - bouwleges	3	3
Inkomensoverdrachten	1	1
Salarissen	4	1
Grondexploitatie	4	1
Jeugd en Wmo	2	
Participatiewet	2	1
Gemeentewerf	3	
Treasury	3	1
Totaal	68	11

